

Roczne zamknięcie księgi

Elementy składające się na roczne zamknięcie księgi[\[1\]](#):

- inwentaryzacja, czyli spis z natury towarów
- roczne podsumowanie kolumn księgi
- ustalenie dochodu z prowadzonej działalności

Inwentaryzacja, czyli spis poszczególnych składników majątku, jest jedną z form kontroli wewnętrznej przedsiębiorstwa mającą na celu sprawdzenie i skorygowanie ewidencyjnych stanów środków gospodarczych. Jej rola jest taka sama zarówno w przedsiębiorstwach państwowych, jak i w prywatnych, spółkach i firmach jednoosobowych.

Obowiązek jej przeprowadzenia ciąży na wszystkich podmiotach prowadzących bądź to podatkową księgę przychodów i rozchodów, bądź to księgi rachunkowe.

Obowiązek ten nie powinien być traktowany jako zło konieczne.

Inwentaryzacja stanowi bowiem, pod warunkiem przeprowadzenia jej w sposób rzetelny i kompetentny, doskonałe źródło informacji dla kierownictwa zakładu (właściciela firmy). Pozwala zarówno ustalić faktyczny stan majątku przedsiębiorstwa, jak i jego przydatność. Jej wyniki mogą zostać wykorzystane do usprawnienia w przyszłości gospodarowania majątkiem zakładu, skuteczniejszego planowania terminów zakupów materiałów (towarów), czy realnej oceny poniesionych strat lub uzyskanych korzyści.

Przeprowadzona inwentaryzacja pozwala na ustalenie faktycznego wyniku finansowego, a co za tym idzie dokonanie prawidłowych rozliczeń z urzędem skarbowym.[\[2\]](#)

Zgodnie z przepisami w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów spis z natury powinien być przeprowadzony:

- przed zaprowadzeniem podatkowej księgi przychodów i rozchodów
- na koniec każdego roku podatkowego
- w razie zmiany, przystąpienia i ustąpienia wspólnika spółki cywilnej osób fizycznych
- w razie zmiany proporcji udziałów wspólników spółki cywilnej
- w razie likwidacji działalności gospodarczej
- gdy jego przeprowadzenie zarządził urząd skarbowy

Spisem należy objąć towary, którymi w rozumieniu przepisów o podatkowej księdze przychodów i rozchodów są towary handlowe, materiały podstawowe i pomocnicze, półwyroby (półfabrykaty), wyroby gotowe, braki i odpadki oraz materiały przyjęte od zamawiających do przerobu lub obróbki.

Spis z natury towarów powinien obejmować również:

- towary stanowiące własność podatnika, znajdujące się w dniu sporządzenia spisu poza zakładem podatnika
- towary obce znajdujące się w zakładzie podatnika (nie podlegają one wycenia – wystarczające jest ilościowe ich ujęcie w spisie towarów z podaniem, czyją stanowią własność)
- wyposażenie- w razie likwidacji działalności
- nie sprzedane wartości dewizowe w przypadku działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych
- rzeczy zastawione pod udzielone pożyczki- w przypadku działalności polegającej na udzielaniu pożyczek pod zastaw
- nie zużyte w toku produkcji materiały i surowce oraz ilość zwierząt według gatunków z podziałem na grupy- w przypadku prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej

Sporządzony spis powinien być wpisany do księgi podatkowej. Podlega wpisaniu również gdy osoby prowadzące działalność gospodarczą sporządzają go za okresy miesięczne. Powinien być

wpisany według poszczególnych rodzajów jego składników lub w jednej pozycji (sumie), jeżeli na podstawie spisu zostało sporządzone odrębne, szczegółowe zestawienie poszczególnych jego składników. Zestawienie to powinno być przechowywane łącznie z księgą.[\[3\]](#)

Spis z natury powinien być sporządzony w sposób staranny i trwały oraz zakończony i zaopatrzony w podpisy osób uczestniczących w spisie.

Powinien zawierać co najmniej następujące dane:

- imię i nazwisko właściciela zakładu (nazwę firmy)
- datę sporządzenia spisu
- numer kolejny pozycji arkusza spisu z natury
- szczegółowe określenie towaru
- jednostkę miary
- ilość stwierdzoną w czasie spisu
- cenę w złotych i groszach za jednostkę miary
- łączną wartość spisu z natury
- klauzulę „Spis zakończono na pozycji...”
- podpisy osób sporządzających spis
- podpis właściciela zakładu (wspólników)

O zamiarze sporządzenia spisu z natury w innym terminie niż na dzień 1-go stycznia, 31 grudnia oraz na dzień rozpoczęcia działalności gospodarczej podatnicy są obowiązani zawiadomić w formie pisemnej właściwy urząd skarbowy w terminie co najmniej siedmiu dni przed datą sporządzenia tego spisu.[\[4\]](#)

Spis z natury podlega wycenie, która musi być dokonana najpóźniej w terminie 14 dni od daty sporządzenia spisu.

Materiały i towary handlowe objęte spisem wycenia się według cen zakupu lub nabycia. Półwyroby, półfabrykaty, wyroby gotowe i braki własnej produkcji wycenia się według kosztów wytworzenia, o odpadki użytkowe, które w toku działalności utraciły swoją pierwotną wartość użytkową, wycenia się według wartości wynikającej z oszacowania uwzględniającego ich

przydatność do dalszego użytkowania.

Produkcja nie zakończona w działalności usługowej i budowlano-montażowej jest wyceniana na poziomie kosztów wytworzenia, przy czym nie może to być kwota niższa od wartości materiałów bezpośrednich zużytych do tej produkcji.

Produkcja zwierzęca jest wyceniana według cen rynkowych z dnia spisu zgodnie z gatunkiem, grupą i wagą zwierząt.

Spis z natury sporządzony na dzień likwidacji działalności podlega wycenie według cen zakupu.[\[5\]](#)

Spis z natury przeprowadzony na koniec roku podatkowego jest jednocześnie spisem na początek przyszłego roku podatkowego.

Roczne zamknięcie księgi to jeden z najważniejszych etapów w procesie prowadzenia dokumentacji księgowej i podatkowej w przedsiębiorstwie. Polega na formalnym zakończeniu zapisów za dany rok podatkowy, podsumowaniu wszystkich operacji gospodarczych oraz przygotowaniu danych niezbędnych do sporządzenia deklaracji podatkowych i sprawozdań finansowych. Celem tego procesu jest dokładne ustalenie przychodów, kosztów, zobowiązań oraz należności, co pozwala na prawidłowe rozliczenie się z budżetem państwa oraz dostarcza właścicielowi firmy pełnego obrazu jej sytuacji finansowej. Roczne zamknięcie księgi jest regulowane przepisami ustawy o rachunkowości oraz ustaw podatkowych, a jego szczegółowy przebieg zależy od formy prowadzonej dokumentacji, rodzaju działalności i obowiązujących standardów rachunkowości.

Proces zamknięcia księgi rozpoczyna się od weryfikacji wszystkich zapisów dokonanych w ciągu roku podatkowego. Niezbędne jest sprawdzenie poprawności ujęcia operacji gospodarczych, zgodności zapisów z dowodami księgowymi oraz wyeliminowanie ewentualnych błędów lub nieścisłości. W tym etapie kontroluje się prawidłowość zaksięgowanych faktur sprzedaży i zakupu, dokumentów magazynowych, list płac, operacji bankowych, a także kompletność zapisów związanych z

amortyzacją środków trwałych. Uporządkowanie dokumentacji pozwala uniknąć problemów podczas ewentualnej kontroli podatkowej i zapewnia, że zestawienia końcowe odzwierciedlają rzeczywistą sytuację finansową firmy.

Kolejnym krokiem jest sporządzenie spisu z natury, czyli fizycznej inwentaryzacji wszystkich składników majątku przedsiębiorstwa. Obejmuje ona towary handlowe, materiały, półprodukty, wyroby gotowe oraz środki trwałe i wyposażenie. Wyniki inwentaryzacji porównuje się ze stanami wykazanymi w dokumentacji księgowej, a wszelkie różnice koryguje się zapisami księgowymi. Spis z natury ma kluczowe znaczenie dla prawidłowego zamknięcia roku, ponieważ umożliwia ustalenie wartości majątku przedsiębiorstwa oraz wykazanie go w odpowiednich pozycjach bilansowych lub w zestawieniach podatkowych.

Po zakończeniu inwentaryzacji następuje etap podsumowania wszystkich zapisów i sporządzenia zestawień końcowych. W przypadku pełnej księgowości obejmuje to przygotowanie bilansu, rachunku zysków i strat oraz dodatkowych raportów finansowych wymaganych przez przepisy. W przypadku uproszczonych form ewidencji, takich jak podatkowa księga przychodów i rozchodów czy ewidencja przychodów, przedsiębiorca sporządza roczne zestawienia przychodów, kosztów oraz sporządza spis z natury na początek kolejnego roku. Wszystkie te dokumenty stanowią podstawę do obliczenia podatku dochodowego i przygotowania zeznań rocznych składanych do urzędu skarbowego.

Roczne zamknięcie księgi ma nie tylko wymiar formalny, ale również praktyczny i analityczny. Dzięki niemu właściciel firmy lub zarząd mogą ocenić efektywność prowadzonej działalności, przeanalizować strukturę przychodów i kosztów, a także podjąć decyzje dotyczące dalszej strategii rozwoju przedsiębiorstwa. Zamknięcie roku pozwala zidentyfikować ewentualne problemy finansowe, opóźnienia w płatnościach czy konieczność wprowadzenia zmian w polityce rachunkowości i

zarządzaniu majątkiem firmy. Jest to moment, w którym księgowość przestaje być jedynie obowiązkiem prawnym, a staje się narzędziem zarządzania przedsiębiorstwem.

Roczne zamknięcie księgi to wieloetapowy proces, który wymaga rzetelności, dokładności i znajomości przepisów prawa. Obejmuje on weryfikację wszystkich zapisów księgowych, przeprowadzenie inwentaryzacji, sporządzenie zestawień końcowych oraz przygotowanie dokumentów podatkowych i finansowych. Prawidłowo przeprowadzone zamknięcie roku podatkowego stanowi podstawę do sporządzenia sprawozdań, rozliczenia się z organami administracji publicznej oraz podejmowania świadomych decyzji biznesowych. Dzięki temu przedsiębiorstwo zyskuje jasny obraz swojej sytuacji finansowej i może planować dalsze działania w oparciu o rzetelne dane.

[\[1\]](#) J.Kulicki „Zasady prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów” Wyd. SeZaM s.c. Warszawa 1995r. str.119

[\[2\]](#) J.Kulicki „Zasady prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów” Wyd. SeZaM s.c. Warszawa 1995r. str. 120, 126

[\[3\]](#) B.Michalczyk „Podatkowa księga przychodów i rozchodów „ Wyd. Michalczyk i Prokop s.c. Łódź 2000r. str. 73-75

[\[4\]](#) Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 1999r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz.U.z 1999r. Nr 105, poz. 1199 par. 28)

[\[5\]](#) Na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 1999r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz.U.z 1999r. Nr 105, poz. 1199 par. 29)

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.